

OBSAH

ÚVOD	10
PRVÁ KAPITOLA	
PRÁVO A VEDA – MIESTO TEÓRIE PRÁVA V SYSTÉME VIED	12
1. Právna veda a právo ako jej objekt: výčitky nevedeckosti	12
2. (Ne)vedeckosť práva a právnej vedy: pohľad súčasný a minulý	14
2.1 Súčasný podoby práva a právnej vedy	14
2.2 Historický pohľad na vedekosť práva a právnej vedy	19
2.3 Vedekosť právnej vedy!	25
3. Teória práva: miesto v systéme právnej vedy	27
OTÁZKY A ÚLOHY.....	31
DRUHÁ KAPITOLA	
PRÁVO, SPOLOČNOSŤ A KULTÚRA	38
1. Kultúra	38
1.1 Kultúra ako vnútorne integrovaný systém	40
1.2 Adaptívnosť kultúry	41
1.3 Kultúra a proces enkulturácie	41
1.4 Kultúra ako kolektívny produkt	42
1.5 Symbolickosť kultúry	42
1.6 Kultúra ako oblasť špecificky ľudská	42
2. Kultúra v práve a právo v kultúre	43
2.1 Kultúra v práve	43
2.2 Právo v kultúre	49
3. Právna kultúra	50
OTÁZKY A ÚLOHY.....	55

TRETIA KAPITOLA

MOC, AUTORITA A PRÁVO	58
1. Moc a autorita	58
1.1 Moc, jej podoby a zdroje	58
1.2 Moc, autorita a sloboda	61
2. Moc a štát	62
2.1 Suverenita a legitimita moci štátu	65
2.2 Moc a právo	67
OTÁZKY A ÚLOHY	70

ŠTVRTÁ KAPITOLA

LEGITIMITA ŠTÁTU A PRÁVA	72
1. Legitimita štátu	73
2. Legitimita práva a jej druhy	74
2.1 Ideová legitimita práva	75
2.2 Procedurálna legitimita práva	76
2.3 Vnútná (legálna) legitimita práva	79
OTÁZKY A ÚLOHY	82

PIATA KAPITOLA

DEMOKRACIA A PRÁVNY ŠTÁT	84
1. Pojem demokracia	84
2. Myšlienkový vývoj smerom k súčasným demokraciám	87
3. Teórie demokracie	90
3.1 Procedurálne teórie demokracie	90
3.2 Normatívne teórie demokracie	92
3.3 Teória polyarchie	94
4. Formy demokratického rozhodovania	96
5. Demokracia a právny štát	98
OTÁZKY A ÚLOHY	101

ŠIESTA KAPITOLA

PRÁVO NA ODPOR, OBČIANSKA NEPOSLUŠNOSŤ

A VÝHRADA VO SVEDOMÍ	103
1. Občianska neposlušnosť	103
1.1 Tradičná podoba občianskej neposlušnosti	105
1.2 Moderná forma občianskej neposlušnosti	106
1.3 Kybernetická neposlušnosť	108
2. Právo na odpor	109
2.1 Podmienky realizácie práva na odpor	110
3. Výhrada vo svedomí	112
3.1 Výhrada vo svedomí pri vojenskej službe	114
3.2 Výhrada vo svedomí v medicínskych povolaniach	115
OTÁZKY A ÚLOHY	117

SIEDMA KAPITOLA

PRÁVO A EKONÓMIA

1. Teoretický rámec problematiky	119
1.1 Právo a ekonómia – dva odlišné či príbuzné svety?	119
1.2 Právo a ekonómia/Law & Economics/L&E/ekonomická analýza práva	119
1.3 <i>Homo Iuridicus</i> verzus <i>Homo Economicus</i>	121
2. Praktický rámec problematiky	123
2.1 Normatívna a pozitívna ekonomická analýza práva	123
2.2 Praktický prínos ekonomického prístupu k právu	124
2.3 Efektivita a Coaseho teoréma	127
2.4 Hranice a limity economickej analýzy práva	131
OTÁZKY A ÚLOHY	132

ÔSMA KAPITOLA

GLOBALIZÁCIA PRÁVA

1. Počiatky globalizácie	135
2. Globalizácia – pojmové vymedzenie	138
3. Globalizácia a jej prejavy	140

4. Kyberpriestor ako globálny priestor	141
5. Globalizácia a právo	143
6. Pohľady na vzťah práva a globalizácie	144
OTÁZKY A ÚLOHY	148

DEVIATA KAPITOLA

PLURALIZMUS PRÁVA	149
1. Vzťah štátu a práva	149
2. Právny pluralizmus – definícia	150
3. Právny pluralizmus v minulosti, súčasnosti a budúcnosti?	152
4. Normatívny pluralizmus?	155
4.1 Kyberpriestor a jeho normatívny systém	156
4.2 Technické normy	157
4.3 Športové normy	160
5. Právny partikularizmus, monizmus a unifikácia práva	162
OTÁZKY A ÚLOHY	166

DESIATA KAPITOLA

ÚČEL A FUNKCIE V PRÁVE	175
1. Účel práva a účel v práve	175
2. Základné funkcie práva	178
3. Ideologické zmeny po roku 1989 a ich dopad na funkcie práva	181
4. Zmeny hodnôt a chápanie práva	182
4.1 Sekularizácia	183
4.2 Individualizácia	184
4.3 Pluralizácia	185
4.4 Globalizácia	186
4.5 Medializácia	186
4.6 Ekonomizácia	187
5. Funkcie práva v období postmodernity	188
OTÁZKY A ÚLOHY	190

JEDENÁSTA KAPITOLA

DYNAMIKA A STABILITA PRÁVA	191
1. Základné pojmy: dynamika, stabilita, flexibilita, istota	191
1.1 Dynamika a riziko lability práva	191
1.2 Stabilita a riziko rigidity práva	192
1.3 Kompromis stability a dynamiky – flexibilita, elasticita práva	192
1.4 Právna istota a právna neistota	193
2. Príčiny a dôsledky prílišnej dynamiky práva	194
3. Nástroje kompromisnej elasticity práva	195
3.1 Neo-konštitucionalizmus – ústava ako záruka stability	195
3.2 Teleologické a neutrálne právne predpisy	197
3.3 Interpretácia práva	198
3.4 Principializmus – explicitné a implicitné princípy	200
3.5 Plynulý vývoj právneho poriadku, recepcia a kontinuita práva	201
3.5.1 Recepcia práva	201
3.5.2 Kontinuita a diskontinuita práva	203
OTÁZKY A ÚLOHY	206

DVANÁSTA KAPITOLA

PRÁVO A LOGIKA	209
1. Pravidlá jazyka a pravidlá logiky	209
2. Logika ako kľúč k vyjadrenému obsahu	211
3. Výroková logika	214
4. Deduktívne usudzovanie (vyplývanie)	218
5. Významy výrazov (logická sémantika)	222
5.1 Jazyk ako systém kódovania	222
5.2 Čo kódujú slová: predstavy alebo pojmy?	225
5.3 Môžu byť myšlienky a ich zložky významami jazykových výrazov?	227
6. Normatívne pravidlá v práve – príkazy, zákazy, dovolenia	230
OTÁZKY A ÚLOHY	234

TRINÁSTA KAPITOLA

JAZYK A PRÁVO	235
1. Právny jazyk	235
2. Funkcie právneho jazyka	237
3. Nároky kladené na právny jazyk	240
4. Príčiny nesúladu právneho jazyka so základnými požiadavkami kladenými na právny jazyk	248
5. Výzvy pre právny jazyk	248
OTÁZKY A ÚLOHY	250

ŠTRNÁSTA KAPITOLA

ETIKA A PRÁVO	257
1. Etika a normatívne systémy spoločnosti	257
2. Členenie etiky	258
3. Etické teórie súčasnosti	259
3.1 Konzekvencionalizmus	259
3.2 Deontologizmus	260
3.3 Existencializmus	260
3.4 Intuicionizmus	261
4. Tri prístupy ku vzťahu práva a morálky	261
4.1 Úplná jednota práva a morálky	261
4.2 Úplné oddelenie práva a morálky	263
4.3 Prienik práva a morálky	264
4.3.1 Ľudské práva ako morálne minimum	264
4.3.2 Ľudská dôstojnosť ako právna kategória	265
4.3.3 Radbruchova formula	265
4.3.4 Právne princípy ako etické minimum v práve?	267
5. Hľadanie konsenzu v etike a práve	268
OTÁZKY A ÚLOHY	273

PÄTNÁSTA KAPITOLA

PROFESIJNÁ ETIKA PRÁVNIKA	275
1. Podstata a význam profesijnej etiky	275
2. Etický kódex – kompas pre profesijnú činnosť	277
3. Profesijná etika advokáta	281
4. Profesijný etický kódex na nadnárodnej úrovni	287
OTÁZKY A ÚLOHY.....	292
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	294